

ข้อมูลพื้นฐาน

ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

ปราชญ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลยม

จัดทำโดย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลยม

ตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

ภูมิปัญญาทางด้านศาสนา

ลำดับที่	สถาบันและองค์กรทางศาสนา	ที่ตั้ง
๑.	วัดศรีมงคลก่ง	บ้านก่ง หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๒.	วัดโพธิ์ไทร	บ้านสบบัว หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๓.	วัดลอมกลาง	บ้านลอมกลาง หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๔.	วัดเชียงยืน	บ้านเชียงยืน หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๕.	วัดทุ่งซ้อง	บ้านทุ่งซ้อง หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๖.	วัดพระธาตุจอมพริก	บ้านเสี้ยว หมู่ ๖ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๗.	วัดหนองช้างแดง	บ้านหนอง หมู่ ๗ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๘.	วัดสันติการาม	บ้านพร้าว หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๙.	วัดน้ำไคร้	บ้านน้ำไคร้ หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๐	โบสถ์คริสตจักร	บ้านนาคมน หมู่ ๑๐ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน

ภูมิปัญญาทางด้านประเพณี วัฒนธรรม

ลำดับที่	สถาบันและองค์กรทางศาสนา	ช่วงเวลาดำเนินการ
๑.	ประเพณีปฏิบัติธรรมเข้ารุกขมูลกรรม	ธันวาคม – มกราคม
๒.	ประเพณีตานธรรมหลวง (เทศน์มหาชาติ)	วันมาฆบูชา
๓.	ประเพณีสรงน้ำพระธาตุจอมพริก	เมษายน
๔.	ประเพณีสรงน้ำพระธาตุจอมตั้ง	เมษายน
๕.	ประเพณีถวายเทียนจำนำพรรษา	วันเข้าพรรษา
๖.	ประเพณีตักบาตรเทโวโรหณะ	วันออกพรรษา
๗.	ประเพณีทานสลากขมพู (สลากภัตร)	หลังวันออกพรรษา
๘.	กิจกรรมวันคริสต์มาส	วันคริสต์มาส

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางด้านเกษตรกรรม (กลีกรรรม เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ ปศุสัตว์)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นายกรกช คำรัตน์	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นายเชาวรัตน์ อินอ้าย	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นางวีไล อินอ้าย	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นายจำเนียร ตาริน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นายกิจ พรหมวังขวา	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นายประหยัด รักสัตย์	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางสุภาพร ปันแสน	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นางนงเยาว์ ไชยปรง	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นายศักดิ์ชัย คำแสน	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นายศรีวัน แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๑.	นายจักร คำแสน	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๒.	นายทาลี ยาอุด	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๓.	นายขวัญชัย สุภาแก้ว	หมู่ ๑๐ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาด้านการเกษตรกรรมอินทรีย์ เช่น การทำแปลงผักปลอดสารพิษ
- ภูมิปัญญาด้านการเกษตรกรรมทฤษฎีใหม่ เช่น การทำสวนเกษตรผสมผสานการเลี้ยงผึ้งโพรงในสวนผลไม้
- ภูมิปัญญาด้านการปศุสัตว์ เช่น การรวมกลุ่มเลี้ยงวัว

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางด้านหัตถกรรม (เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา สิ่งทอ เย็บปัก)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นางกมลรัตน์ ชัยภิบาล	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นายแก้ว คำแสน	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นายศรีลัษ สหายศ	หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางคำปวน ชันเชื่อน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นายตรง ชันเชื่อน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นางปลื้ม ขนทริก	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางสายทอง ไชยปรุง	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นายธนา ไชยสลิ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางพวงมาลา ไชยสลิ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐	นายพวน ตนะทิพย์	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๑	นายสิมล ถาวงศ์	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๒	นายประทุม ตาริน	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๓	นายนवल ไชยศิลป์	หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๔	นางพิสมัย มินทร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๕	นางคิน ชาวयोग	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม การจักสานของใช้ต่าง ๆ จากไม้ไผ่และหวาย เช่น การจักสานหวดหนึ่งข้าว สานไม้กวาด สานกระดัง สานตระกร้า สานพัด โคมล้านนาจากไม้ไผ่และผ้า
- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม สิ่งทอ เช่น การทอผ้าพื้นเมืองจากกิโบริถน
- ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผา เช่น การปั้นหม้อน้ำ การปั้นเตาฟืน
- ภูมิปัญญาด้านการเย็บปัก เช่น การทำบายศรีจากใบตองและวัสดุธรรมชาติ การทำไม้ค้ำสลิและเครื่องสะเดาะเคราะห์สืบชะตา

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางการแพทย์ไทย (นวดแผนไทย ประคบและอบสมุนไพร)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นายบุญชู ไชยปรุง	หมู่ ๖ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นายปิ่น ชันท้า	หมู่ ๖ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นางสุภาพ อีน้อย	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางผ่าน คำแสน	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	น.ส.ดาราร แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	น.ส.ตุ้ย ชันเขื่อน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางคิด เขยตุ้ย	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นายสามารถ ไชยปรุง	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางดอกกรัก ปราไชย	หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นางดวงสมร คำแสน	หมู่ ๗ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๑.	นางเบญจวรรณ พร้อมปา	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๒.	น.ส.รุ่งกมล ใหม่น้อย	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๓.	น.ส.กานดา มหานิล	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาทางการแพทย์ไทย เช่น การทำลูกประคบ การนวดสมุนไพร การนวดประคบสมุนไพร การอบสมุนไพร

ภูมิปัญญาทางด้านศิลปกรรม (การละเล่น การแสดงพื้นบ้าน การแต่งกายพื้นเมือง)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
๑.	นางทัศนวิวรรณ ทาวรรณ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๒.	นางเสาวลักษณ์ รัตนวรากร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๓.	นางวาสนา ถาวงค์	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๔.	นางรุ่งทิพย์ อินปา	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๕.	น.ส.ชัชฎานันท์ ชันเขื่อน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๖.	นางรัตนพร รัตนวรากร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๗.	นางพัฒนาพร พรหมวังขวา	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๘.	น.ส.จิราพันธ์ มะโนปิ่น	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๙.	นางลำดวน อินอ้าย	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๐	นางอ้วน อินอ้าย	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๑	นางเรียบ พรหมวังขวา	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๒	นางมะลิกา ไชยปรุง	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๓	นางนงคราญ คำแสน	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๔	นางแจ้ว ไชยปรุง	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๕	นางลักษมี คำแสน	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน
๑๖	นายธนาพร สุยะตา	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน

หมายเหตุ

- ศิลปะกรรมด้านการแสดงนาฏศิลป์ เช่น การฟ้อนล่องน่าน ฟ้อนกลองยาว การฟ้อนขันดอก การตีกลองสะบัดชัย การรำดาบ ฯลฯ
- ศิลปกรรมด้านการแต่งกายพื้นเมือง เช่น การอนุรักษ์การแต่งกายพื้นเมืองและส่งเสริมสินค้าจากผ้าพื้นเมือง

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางด้านศิลปกรรม (ดนตรีไทย)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นายชัยพล แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นายชูศักดิ์ อิน้อย	หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นายศรีชัย แก้วเทพ	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางศักดิ์ โพธิ์	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นางลำดวน ป่าไชย	หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นางสีคำ แก้วเทพ	หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางวันดี ตนะทิพย์	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นางชูจิต แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางทัศนวิวรรณ ทาวรรณ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นางเสาวลักษณ์ รัตนวรากร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ศิลปะกรรมด้านการแสดงดนตรี เช่น การเล่นดนตรีไทยของกลุ่มผู้สูงอายุ ชมรมดนตรีไทยของเด็กและเยาวชน การประดิษฐ์เครื่องดนตรีไทย

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางด้านอื่น ๆ (ประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรมพื้นบ้าน)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นางบัวแก้ว ธรรมสละ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นางวิไล ตนะทิพย์	หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นางวิไลย ลี้อยศ	หมู่ ๓ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางแดง ธรรมสละ	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นางมะลิวรรณ ไชยปรุง	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นางจิราพรรณ ปาธนู	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางฤดี คำแสน	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นางอัมพร วัฒนะ	หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางเกสร อินต๊ะแก้ว	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นางอัมพรรณ ไชยา	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๑.	น.ส.เข็มใจ กองกณะ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๒.	นางวรรณณา อินอ้าย	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาด้านประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้เฒ่าผู้แก่ในช่วงสงกรานต์ ประเพณีเลี้ยงเจ้าหลวงผีดง
- ภูมิปัญญาด้านพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีกรรมการบายศรีสู่ขวัญ พิธีกรรมส่งเคราะห์บ้าน

ปราชญ์และภูมิปัญญาทางด้านอื่น ๆ (อาหารพื้นเมือง อาหารไทย)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นางทิพวรรณ วัฒนะ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นางมาลี ไชยปรุง	หมู่ ๒ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นางคัทลียา ชันเขื่อน	หมู่ ๔ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางบุญแจ่ม ไชยสลิ	หมู่ ๕ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นางปรานอม ขาวยอง	หมู่ ๖ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นางโฉมศรี คำแสน	หมู่ ๗ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางสุวรรณา คำรัตน์	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นางสุมาลี ตารินทร์	หมู่ ๙ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางดวงเดือน คำวัง	หมู่ ๑๐ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นางผัสภรณ์ จันพูน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาด้านอาหารพื้นเมือง เช่น ทำอาหารพื้นเมืองในงานหรือกิจกรรมในหมู่บ้าน และส่งเสริมสินค้าด้านอาหารพื้นเมืองเพื่อจำหน่าย เช่น น้ำพริกข่า น้ำพริกมะแขว่น น้ำปู๋ ไก่ยี่ ดอกจี่ว ฯลฯ
- ภูมิปัญญาด้านการแปรรูปอาหารไทย เช่น ข้าวซอยกิ่งสำเร็จรูป ขนมจีนอบแห้ง

ปราชญ์และภูมิปัญญาด้านอื่นๆ (ขนมไทย)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑.	นางเพชรรัตน์ ตาริน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๒.	นางกัลยา มินทร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๓.	นางคำอิ่น จันทร์สุข	หมู่ ๘ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๔.	นางสีฟ้า ตาริน	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๕.	นางสีอ่อน อินทสร	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๖.	นางอ้วน อินอ้าย	หมู่ ๖ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๗.	นางคำเฟย ตนะทิพย์	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๘.	นายจันทร์คำ แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๙.	นางอำพร อินอ้าย	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	
๑๐.	นางบัวชื่น แก้วเทพ	หมู่ ๑ ต.ยม อ.ท่าวังผา จ.น่าน	

หมายเหตุ

- ภูมิปัญญาด้านการทำขนมไทย เช่น การขนมข้าวแต๋น ข้าวแคป ข้าวควบ กล้วยฉาบ ขนมทองม้วน ฯลฯ